

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ ДНІПРОВСЬКОГО РАЙОНУ
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ясла-садок) № 286
«Полунична галявина»
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
вул. Професора Голока, 17а, м. Запоріжжя, 69096, тел.: (061) 278-67-46,
E-mail: dnz-286@ukr.net Код ЄДРПОУ 26532243

**Педагогічна розробка проєкту з дітьми
старшого дошкільного віку
"Волоський горіх – дерево життя"**

Виконавець: Пакуля Марія Олександрівна,
вихователь ДНЗ(ясла-садок) № 286
"Полунична галявина"

м. Запоріжжя

2021

Актуальність проєкту: сьогодні наша планета опинилась у небезпеці, і захистити її від екологічної катастрофи може людина, яка здатна почути дихання листя й пісню жайворонка, яка вважає себе частиною природи, і яка бажає зберегти цю природу для наступних поколінь. Ми маємо виховати таку людину, збагатити її знаннями, навчити любити свою землю і розумно використовувати її багатства. Найбільш сприятливий період для роз'яснення завдань екологічного виховання — це дитинство. Маленька дитина пізнає світ із відкритою душею й серцем. Яким буде її ставлення до цього світу, чи навчиться вона бути господарем, який любить і розуміє природу — залежить від її виховання в сім'ї і дитячому садку.

Дерева оточують нас постійно, однак більшість сучасних дітей і дорослих не звертають на них уваги. Набагато більший інтерес дошкільнята проявляють до тварин і яскравих квітучих рослин. А дерева вони вважають неживими істотами, а тому малоцікавими. Однак, екологічне виховання починається зі знайомства з об'єктами найближчого оточення, з якими дитина стикається кожен день. Дерева - прекрасний об'єкт для фенологічних спостережень. Це так цікаво - спостерігати, як з маленького насіння спочатку проклюнеться маленький паросток, а потім буде рости і поступово виросте велике красиве дерево, яке буде жити сотні років!

Актуальність проєкту також обумовлюється вимогами Базового компонента дошкільної освіти в Україні щодо природничо-екологічної компетенції дітей. Природа та екологічна освіта дає можливість застосовувати саме інтеграційний підхід, що відповідає ідеям STREAM-освіти та нормам якості дошкільної освіти: цілісному та загальному розвитку на основі індивідуальності дитини.

Зміст проєкту об'єднується навколо трьох напрямів: робота з дітьми, педагогами та батьками. Педагогам надається право самостійно визначити місце в режимі дня для проведення запропонованих заходів.

Мета проєкту: підвищення рівня знань дітей про рослинний світ України, інтересу до дерев і конкретного об'єкту – волоського горіху, формування екологічної грамотності та культури, виховання дбайливого ставлення до природи і здорового способу життя.

Завдання проєкту:

- систематизувати знання дітей про рослинний світ України, вчити любити та оберігати природу рідного краю;
- познайомити дітей з деревом волоський горіх, цінністю його плодів, особливостями та можливостями використання;
- розвивати у дітей екологічні уявлення, знання про цінність природи, правила поведінки та природоохоронну діяльність в ній;
- розвивати пошуково – дослідницьку діяльність, розуміння природних факторів та взаємозалежностей в природі;
- розвивати вміння визначати можливі методи вирішення проблеми з допомогою дорослого, а потім і самостійно; комунікативні навички, творчість, уяву, мислення, зв'язне мовлення;
- формувати у дітей вміння створювати декоративні композиції з природного матеріалу;
- сприяти накопиченню дітьми емоційно-позитивного досвіду в спілкуванні з природою;
- виховувати позитивні якості особистості та інтерес до здорового способу життя.

Учасники проєкту:

- педагоги дошкільного закладу;
- вихованці старшого дошкільного віку;
- батьки вихованців.

Характеристика типу проєкту:

- за метою проєктної діяльності – пізнавально-дослідницький;
- за кількістю учасників - колективний;
- за тривалістю – середньотривалий (10 днів).

Очікувані результати:

- підвищення педагогічної майстерності педагогів;
- набуття дітьми інтересу до природи рідного краю, компетенцій екологічної грамотності та правил доцільного природокористування;
- активізація співпраці педагогів з батьками.

Термін реалізації: жовтень (10 днів).

План реалізації проєкту

«Волоський горіх – дерево життя»

МОТИВАЦІЙНИЙ ЕТАП (1-2 день)

Мета: створити умови та мотивацію для зацікавленості та засвоєння дітьми інформації про рослини України та рідного краю, емоційного сприйняття та бережливого ставлення до об'єктів природи. Стимулювання творчої діяльності педагогів та участі батьків у проєкті.

Назва заходу	Мета заходу
Бесіда «Рослини – це життя»	Продовжувати знайомити дітей з рослинним світом, закріпити поняття: дерева, кущі, трав'янисті рослини; виховувати бережливе ставлення до природи, любов до рідного краю, почуття прекрасного в природі.
Перегляд відеороликів «Природа України»	Викликати захоплення розмаїттям у природі, бажання милуватися краєвидами.
Міні-заняття «Рослини рідного краю»	Розширювати знання дітей про рослини рідного краю, інтерес до вивчення природи України, розкрити цінності лікарських рослин для людини; виховувати екологічну культуру та позитивне ставлення до дикої природи.
Ігрова діяльність Дидактичні ігри «Склади картинку» «Що потрібно для росту рослин» Рухливі ігри «До названого дерева біжи» «Ми лісочком йшли»	Узагальнити знання дітей про складові частини рослин, вправляти у вживанні іменників у кличному, родовому відмінку однини; розвивати зорову увагу, пам'ять. Закріпити знання дітей про умови, які потрібні для життя рослин (достатня кількість сонячного світла й тепла, поживний ґрунт, волога). Вчити дітей швидко знаходити назване дерево. Удосконалювати ходьбу по колу та вміння виконувати рухи за сигналом, розвивати увагу та уміння орієнтуватись в просторі.
Читання «Горіх чи гарбуз» (Кримськотатарська народна казка). «Горішки для білочки» (Українська казка)	Учити емоційно сприймати твори, виявляти пізнавальну активність.
Робота з батьками Надання інформації щодо реалізації проєкту	Зацікавити батьків, залучити до співпраці.
Результативність	Педагоги використали сучасні методи роботи. Діти емоційно налаштовані на подальше пізнання та допитливість щодо об'єктів природи. Батьки виявили зацікавленість до теми та змісту проєкту.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЕТАП (3-5 день)

Мета: збагачувати знання дітей про природу рідного краю, природні явища восени, закріпити та поглибити знання про дерева, зокрема про волоський горіх, його оздоровчі можливості в житті людини. Розвивати спостережливість, мислення, мовлення, пізнавальні та творчі здібності дошкільників. Вироблення педагогами інтегрованого підходу до екологічної освіти дітей. Активізація взаємодії з батьками.

Назва заходу	Мета заходу
Цільова прогулянка екологічною стежиною ДНЗ	Закріплювати уявлення дітей про зміни в природі восени, пояснювати явище листопаду, розвивати вміння милуватись барвами чарівниці-осені, розвивати спостережливість, зв'язне мовлення; виховувати естетичні почуття, бережливе ставлення до природи.
Складання описових розповідей про дерева рідного краю	Вчити дітей складати описові розповіді за схемою про дерева рідного краю (каштан, горобина, береза, тополя, горіх, липа), розвивати інтерес до походження назв рослин; виховувати шанобливе ставлення до рідної природи.
Бесіда «Багатство України – горіхи»	Познайомити дітей з різними видами горіхів (волоський горіх, ліщина), порівнювати їх.
Спостереження за деревом волоським горіхом	Дати дітям знання про те, що горіх є окрасою і охоронцем саду, годувальником і цілителем; розвивати уміння знаходити відмінності у зовнішньому вигляді дерев (стовбури, гілки, листя, забарвлення, розмір), різницю на дотик.
Трудові доручення «Заготовка листя для гербарію», «Згрібання опалого листя», «Збирання каштанів, горіхів, жолудей для поробок», «Обкопування дерев»	Уточнити знання про трудові операції восени, розвивати трудові уміння, удосконалювати навички партнерської взаємодії. Виховувати працьовитість та бажання надавати допомогу.
Перегляд презентації «Горіхи»	Формувати у дітей цілісне уявлення про горіхи, розвивати критичне мислення і зацікавленість до пізнання.
Розглядання репродукцій картин Жабський А. А. Натюрморт з горіхами; Джакомо Черуті. Натюрморт; Ліллі Мартін Спенсер. Апельсин, горіхи та інжир; Рафаель Пил. Полуниця та горіхи; Якоб (Джейкоб) ван Ес. Виноград та горіх	Формувати у дітей здібності художнього бачення картини, цілісного емоційного сприймання її змісту; розвивати естетичне уявлення і почуття; виховувати оцінювальне сприймання змісту картин; збагачувати словник яскравими образними виразами, епітетами, метафорами, порівняннями.
Малювання «Натюрморт»	Продовжувати знайомити дітей з одним із жанрів живопису – натюрмортом; прилучати дошкільників до образотворчого мистецтва і розвитку художньої творчості; розвивати у дітей композиційні вміння, здатність на основі наявного досвіду самим створювати натюрморт, естетичні здібності; розвивати вміння помічати красу рідного краю.

<p>Ігрова діяльність Дидактичні ігри</p> <p>«З якого дерева листок»</p> <p>«Дерево, кущ, рослина»</p> <p>Рухливі ігри «Білки, жолуді, горіхи».</p> <p>Музично-ритмічна гра «Гра з горішками» сл. і муз. О. Вдовиченко</p>	<p>Вчити впізнавати рослини за листям (називати рослину і знаходити її в природі), розвивати увагу, пам'ять, спостережливість, мислення, мовлення, дрібну моторику рук, Закріплювати знання дітей про рослинний світ, зокрема, дерева, кущі, трави; навчати аналізувати та групувати рослини одного виду за допомогою фішок; виховувати екологічну свідомість, любов до природи.</p> <p>Розвивати спритність, швидкість.</p> <p>Вчити ритмічно, вільно та вчасно виконувати рухи з предметами.</p>
<p>Читання Горіхи (Українська народна казка Наддніпрянщини). Горіх і каштан. Мучинський Микола</p>	<p>Учити емоційно сприймати твори, виявляти пізнавальну активність.</p>
<p>Робота з батьками Розміщення пам'яток у куточках для батьків «Прогулянки в природі восени», «Використання енциклопедичної літератури з дітьми вдома»</p>	<p>Участь батьків у спільній з дітьми пізнавальній діяльності.</p>
<p>Результативність</p>	<p>Педагоги розробили різні заходи взаємодії з дітьми за всіма освітніми лініями Базового компонента, виявили творчий підхід. У дітей збагатились знання, підвищилась зацікавленість до спільної комунікативної та пізнавальної діяльності. Батьки долучились до збору цікавих фактів та донесення їх до дітей.</p>

РЕПРОДУКТИВНИЙ ЕТАП (6-8 день)

Мета: розширити знання вихованців про здоровий спосіб життя, вправляти дітей в умінні використовувати набуті знання про рослини рідного краю в практичній діяльності, розвивати уміння реалізовувати власні задуми в самостійній художній діяльності, виховувати бажання демонструвати свої знання та досягнення. Збагачення досвіду самореалізації педагогів. Залучення батьків до спільної творчої діяльності та природоохоронних акцій.

Назва заходу	Мета заходу
<p>Бесіда «Цілющі властивості горіха»</p>	<p>Розширювати знання дітей про горіх, його значення для здоров'я людини, використання в косметології.</p>
<p>Пошуково-дослідницька діяльність Досліди «Масло горіха» «Чи тоне горіх у воді?»</p>	<p>Дати дітям уявлення про те, що в ядрі горіха є олія.</p>

Міні-заняття «Пророщування насіння горіха»	Ознайомити дітей з різноманітністю рослинного світу: скільки рослин – стільки насінин; з будовою плода горіха, етапами розвитку рослини. Дати дітям поняття про те, що існує чотири способи розповсюдження насіння: за допомогою вітру, води, тварин і птахів, а також само розсів. Дати поняття про те, що для розвитку горіха потрібні певні умови: вода, тепло, світло, і без цих умов неможливий розвиток рослин. Закріпити трудові навички.
Ручна праця «Поробки зі скорлупи волоського горіха»	Вчити дітей виготовляти поробки з природного матеріалу, розвивати уяву, спостережливість, фантазію, образне мислення; виховувати любов і бережне ставлення до природи, повагу до праці, бережливе та економне ставлення до матеріалу.
Виготовлення цукерок з горіхів	Познайомити дітей з історією створення цукерок, розповісти про їх різноманітність; уточнити знання про рекламу; вчити виготовляти корисні цукерки, дотримуючись правил гігієни; виховувати пошану до людей різних професій.
Відгадування загадок, обговорення прислів'їв	Удосконалювати уміння дітей відгадувати загадки; сприяти розвитку пояснювального мовлення; стимулювати вживання повних речень; розвивати пізнавальний інтерес дітей, формувати вміння логічно мислити; виховувати вміння активно співпрацювати одне з одним і вихователем.
Виставка плакатів та малюнків «Збережемо природу»	Закріпити знання дітей щодо здійснення заходів для збереження рослин, чистоти природного довкілля. Виховувати потребу робити добро.
Робота з батьками Залучення батьків до збору необхідних матеріалів для реалізації заходів проекту	Участь батьків у спільній з дітьми творчій діяльності.
Результативність	Педагоги створили освітні умови для творчої самореалізації кожної дитини. У дітей підвищились знання щодо впливу діяльності людини на стан свого здоров'я та природи, сформувалась здатність вільно та креативно використовувати уміння та досвід у розумових та перетворювальних діях. Підвищилась готовність батьків до здійснення природоохоронних заходів та акцій.

УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ, ТВОРЧИЙ ЕТАП (9-10 день)

Мета: узагальнити й систематизувати знання дітей про волоський горіх, розвивати творчі здібності; формувати компетенції екологічної освіти. Підтримувати у дітей ціннісне ставлення до світу та до себе. Підвищення професійної майстерності педагогів. Залучення батьків до активної взаємодії з дітьми та педагогами.

Назва заходу	Мета заходу
Екологічна акція «Висаджування саджанця горіха»	Уточнювати й розширювати знання дітей про різноманітність природи; з'ясувати, чому саджати дерева є важливою справою, яка користь людині від зелених насаджень; розкрити взаємозв'язки у природі (рослини, тварини, людина); заохочувати до примноження природних багатств рідного краю; розвивати мовлення, мислення, пам'ять; збагачувати словниковий запас дітей; виховувати дбайливе ставлення до навколишньої природи, любов до рідної землі.
Колективна робота «Цікаві перевтілення горіха»	Розвивати у дітей пізнавальні, конструктивні, творчі художні здібності в процесі створення образів, креативність під час виконання роботи; виховувати у дітей дружні взаємини, почуття взаємодопомоги, формувати вміння відчувати задоволення від творчості.
Створення книги рецептів з горіхами	Розширити уявлення і знання дітей про шлях виготовлення книги, розвивати увагу і пам'ять, активізувати у мовленні дітей слова, пов'язані з літературою, кулінарією, прислів'я та приказки. Виховувати шанобливе, дбайливе ставлення до книги, і інтерес до її виготовлення.
Інтерактивна гра «Волоський горіх»	Розвивати увагу, кмітливість; виховувати бажання до пізнання.
Робота з батьками Анкетування батьків Фото-виставки заходів проєкту	Аналіз ефективності впровадження проєкту. Звіт щодо реалізації проєкту.
Результативність	Підготовка мультимедійної презентації проєкту. Використання матеріалів проєкту в роботі з дітьми іншими педагогами ДНЗ. Збалансованість набутих знань, умінь і навичок. Отримання дітьми досвіду вольової поведінки в умовах позитивної конкурентної взаємодії. Підтримка ініціатив, ідей та бажань вихованців в різних видах діяльності, реалізація їх природного потенціалу та здібностей. Підвищення інтересу батьків до освітньої діяльності дошкільного закладу.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 615 від 22.05.2012 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти»).

2. Комплексна освітня програма «Стежинки у Всесвіт» / автор. колектив; наук. керівник К.Л. Крутій. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2020. Рекомендовано МОН України (лист 22.1/12-Г-801 від 02.10.2020)

3. Любарова М.В. Екологічний зорепад у іграх та розвагах / Віра Любарова; Ірина Стеценко. – К.: Шк. Світ, 2009

4. Павлюк С.Ю. Мандруємо екологічною стежиною: дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі / авт. –упоряд.: С.Ю. Павлюк, Л.С. Русан, Г.І. Колосінська. – Тернопіль: Мандрівець, 2014

5. Україна – моя Батьківщина. Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / Каплуновська О.М., Кичата І.І., Палець Ю.М.; за науковою редакцією Рейпольської О.Д. – Тернопіль: Мандрівець. Лист ІМЗО від 25.03.2016 р. № 2.1/12-Г-85.

6. http://bnrc-kam-pod.at.ua/Pedagogu/Kasko/u_carstvi_roslin.pdf

7. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-integrovanogo-uroku-z-elementami-steam-gorihi-1-klas-75694.html>

Відео

<https://www.youtube.com/watch?v=e2BRC5pLh7g> (Ігрова вправа з горішками сл.. і муз. О. Вдовиченко)

<http://youtube.com/watch?v=2J-8AR95sQI> (Загадки про дерева)

https://www.youtube.com/watch?v=wb_mZhUZYB4 (Ліс України. Листяні дерева)

<https://www.youtube.com/watch?v=rlwsCThC-90> (Дітям про лікарські рослини)

<https://www.youtube.com/watch?v=TQiFEDtZUdQ&t=56s> (Рослини символи України)

<https://www.youtube.com/watch?v=bsvxBEZprNs> (Червона книга України)